

FAKTAARK

Driftsleder Ivan Kristiansen forklarer i en boghvede mark om erfaringerne med faste kørespor ved Bundgaard Agro.

FOTO: HANS HENRIK PEDERSEN

FASTE KØRESPOR (CTF) I ØKOLOGISK PLANTEAVL

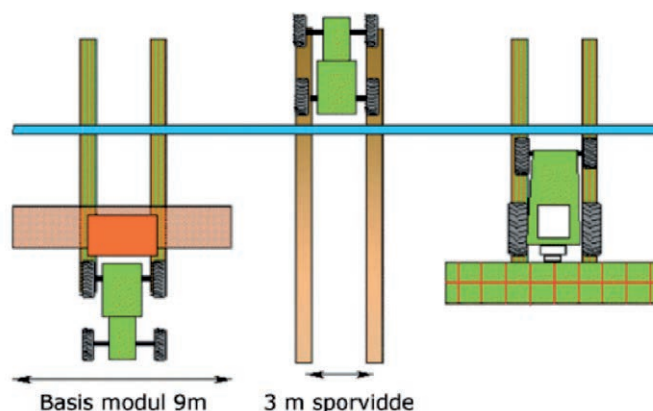
I projektet Økologi i Sporet har fem økologiske landmænd og grønsagsavlere indført faste kørespor, der også omtales som CTF (Controlled Traffic Farming). Landmænd og avlerne i projektet har samtidigt afprøvet pløjefri dyrkning.

Hvad er faste kørespor?

Ved dyrkning med faste kørespor kører alle maskiner i de samme spor år efter år. Til at styre maskinerne benyttes præcist autostyringsudstyr på traktorerne. Arbejdsbredde på maskiner og sporvidde og bredde af dæk på traktorer skal tilpasses, så der køres på det mindst mulige areal. Afhængigt af arbejdsbredde på maskiner kan man sikre, at der aldrig køres på mellem 70 og 80% af markens areal. Begrebet "kontrolleret trafik" dækker over den knap så strikse begrænsning, hvor trafik overvejende er afgrænset til faste spor, men hvor man enkelte gange kører uden for de faste kørespor for eksempel ved pløjning eller ved høst.

Mulige gevinster ved faste kørespor

- Der kan opnås en sundere jord, hvor jordens biologiske processer forstyrres mindre. Herved forbedres omsætningen af den organiske pulje i jorden, hvilket kan forbedre tilførslen af næringsstoffer.
- Rødder vokser bedre i jord uden pakningskader. Det forbedrer planternes sundhed og ensartethed, og ikke mindst deres mulighed for at trække vand og næringsstoffer ud af jorden.
- I økologisk landbrug er faste kørespor primært undersøgt i grønsagsafgrøder, hvor en øget ensartethed og kvalitet har stor betydning. I konventionelt drevne landbrugsafgrøder er der fundet øgede udbytter i størrelsesordenen 0-15%.

GRAFIK: TIM CHAMEN, CTF EUROPE UK.

Eksempel på dele af et dyrkningssystem med faste kørespor. Planteetablering og høst foregår med en arbejdsbredde på 9 m (30 fod).

- Da dyrkningsjorden ikke pakkes af tunge maskiner er trækraftbehovet, og dermed brændstofforbruget, mindre ved faste kørespor. Rullemodstanden er også betydelig mindre, når man ikke kører i løs jord.
- Nogle maskinoperationer kan eventuelt helt udelades, da pakningskader ikke skal repareres. Dette kan medvirke til yderligere at reducere tidsforbrug for maskiner og arbejdskraft.
- Brug af præcis autostyringsudstyr og dyrkning i jord uden pakningskader forbedrer muligheder for mekanisk bekæmpelse af ukrudt.

Overvejelser ved faste kørespor

- Faste kørespor kan kombineres med pløjning, men det passer bedst sammen med pløjefri dyrkning, som flere økologiske landmænd på det seneste er begyndt at eksperimentere med.
- For at undgå øgede maskinomkostninger bør der lægges en investeringsplan, der kan strække sig over flere år. Planen kan også omfatte ombygning af eksisterende maskiner.
- Arbejdsbredde skal overvejes grundigt, da det er dyrt at skifte senere. Almindelige arbejdsbredder til faste kørespor for kornafgrøder er: 4, 6, 8, 9, 10 eller 12 m. En stor arbejdsbredde betyder større investering men også, at en mindre andel af markerne bliver overkørt.
- Det er sværere at samarbejde med maskinstationer eller andre landmænd, der ikke benytter samme dimension på maskiner.
- Autostyringsanlæg skal helst være af samme fabrikat for at sikre, at maskiner kører præcist i de samme spor.
- Kartoffler og mange specialafgrøder er svære at indpasse i faste kørespor.
- Halm og afgrøderester skal spredes jævnt, når der kun køres i én retning på marken.
- Motivation af medarbejdere er meget vigtigt for succes. Chaufføren på kornvognen kan f.eks. lave meget skade, hvis han kører, som han plejer.

Erfaringer fra Bundgaard Agro

Per Bundgaard fra Nørresundby var en af de fem demonstrationsværter i projektet Økologi i sporet. På gården, der blandt andet dyrker forskellige kornarter, raps og rajgræs er der indført kontrolleret trafik med faste spor for hver 8 m. Harve, såmaskine, gyllenedfælder og rækkerenser er 8 m. Der eksperimenteres med pløjefri dyrkning, men hovedparten af arealet pløjes stadig. Den

næste mejetærsker vil være 30 fod, så den også passer med de faste kørespor.

Dette faktaark er et produkt af projektet 'Økologi i sporet'. Projektet har fået tilskud fra "Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram, (GUDP) under Miljø- og Fødevareministeriet og Fonden fra Økologisk Landbrug.

Mere information om projektet findes her www.okospor.dk

Der er udarbejdet tilsvarende faktaark for faste kørespor (CTF) i økologisk græs og faste kørespor (CTF) og pløjefri dyrkning i økologisk grøntsagsproduktion.

FOTO: PER BUNDDGAARD

Autostyring på både traktor og såmaskine sikrer præcision ved såning ved Bundgaard Agro. Rækkerenseren, der er styret af kamera, kan arbejde med optimal præcision. Rækkerenseren bruges også til at så efterafgrøder mellem rækkerne.

